

ŠIFRA UČENIKA

STRUČNI ISPIT

JUN 2016. GODINE

**CRNOGORSKI – SRPSKI, BOSANSKI,
HRVATSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST****U P U T S T V O****VRIJEME TRAJANJA TESTA JE 150 MINUTA**

Za vrijeme testa nije dozvoljena upotreba elektronskih uređaja.
Učenik/učenica ne smije na bilo koji način otkrivati u testu svoj identitet
ili se direktno obraćati ocjenjivaču.
Test **MORA** biti napisan hemijskom olovkom.

Test sadrži zadatke koji se rješavaju na jedan od sljedećih načina:

- zaokruživanjem broja ispred tačnog odgovora
- pisanjem kratkog odgovora
- pisanjem dužeg odgovora
- pisanjem funkcionalnog teksta

Uz test si dobio/dobila **list za odgovore** za zadatke višestrukog izbora.
Potrebno je da na odgovarajuće mjesto pažljivo prepíšeš svoje odgovore.

Zadatak će se vrednovati s 0 (nula) bodova ako je:

- netačan
- zaokruženo više ponuđenih odgovora
- nečitko i nejasno napisan
- rješenje napisano grafitnom olovkom

Ukoliko pogriješiš, prekriži i odgovori ponovo. Kad završiš, provjeri svoje odgovore.
Srećno!

* M 6 8 7 9 9 *

PRAZNA STRANA

SEMINAR

Iz Vašingtona sam dobio poziv da starijim članovima američke vlade održim seminar. On se odvijao u svečanoj, mermernoj sali jedne poslovne zgrade, građene u grčko-rimskom stilu. Lica učesnika seminara bila su ozbiljna poput njene fasade.

Sredovječni muškarci, u tamnim odijelima, bijelim košuljama, nenametljivim kravatama patriotskih boja, tamnim čarapama i dobro uglancanim cipelama. Morali ste ih respektovati – nosili su ozbiljne, kožne aktovke. Ponašanje im je bilo impresivno – čak bi se moglo reći zastrašujuće. Oni su upravljali Vladom Sjedinjenih Američkih Država. Nisu imali vremena za provod. Njihova poruka mi je bila jasna: Bilo bi ti bolje da seminar bude koristan.

„Gospodo, imam jednu malu molbu: Izvadite svoje novčanike i spustite ih na sto, ispred sebe.“

Iz njihovih džepova izronili su debeli, stari, kožni novčanici – ukalupljeni i plesnjivi od višegodišnje upotrebe. Smijali su se. Njihove maske su pale.

„Sada, molim vas, izvadite njihov sadržaj i rasprostrite ga po stolu.“

Bio sam iznenađen njihovom spremnošću da učine ono što sam tražio. Zaintrigirao sam ih – ni oni sami nisu znali što se sve nalazilo u njihovim novčanicima.

Bilo je tu uobičajenih stvari: novčanica, kreditnih kartica, vozačkih dozvola i raznih članskih karata. U velikom broju slučajeva, bar nešto od ovoga više nije bilo važeće.

Ostatak sadržaja predstavljale su različite drangulije. Pozivnice za sastanke koji su održani prije više mjeseci ili godina. Ceduljice na kojima su se nalazili spiskovi stvari koje treba kupiti, imena različitih automehaničara i servisa. I neobjašnjive poruke – malo-malo pa bi se začulo mrmljanje: „Nemam pojma odakle mi je ovo, ili šta ovo znači, ili zašto se to tu našlo“.

Kod većine su se mogle naći gužvice papira s brojevima koji ne bi trebalo da se nose u novčanicima: šifre za bankomate, brojevi kreditnih kartica za razgovore s inostranstvom, kombinacije sefova, šifre za ulazak u kompjuter, brojevi privatnih poštanskih fahova i socijalnog osiguranja. I sve to ispisano sićušnim ciframa na sićušnim komadima hartije – kao da je postojala namjera da se ovim mikroskopskim detaljima zbune potencijalni nalazači njihovih izgubljenih novčanika. Većina je morala da upotrijebi naočare za čitanje da bi dešifrovala svoje hijeroglif; njihovim očima, kao i njihovom sjećanju, bila je potrebna pomoć. I ponovo se začulo mrmljanje: „Ne znam što je ovo“.

U skoro svim novčanicima su se nalazile i fotografije. Stare, i izbljedjele. Novih nije bilo. Samo slike njihove djece i žena, kada su bili mladi. Dječaci i djevojčice, koji nevino poziraju, i smiju se. Supruge s nekada modernim frzurama. Članovi porodica: otac i majka, nekada mladi, a sada ostarjeli, ili preminuli. Psi. Mačke.

Fotografije su promijenile atmosferu u sali. Počeli su da ih razmjenjuju i pričaju gdje je ko od njih sada, priče – neke sasrećnim, a neke, ipak, s nesrećnim završetkom. Najsvježije fotografije, koje su prikazivale njihovu unučad, pokrenule su, naravno, razgovore na temu izuzetno brzog sazrijevanja i njihovog ponosa zbog toga.

U međuvremenu, dok su spontano govorili o svojim privatnim životima, počeli su da olabavljaju kravate i svlače sakoe.

Kada je naš seminar priveden kraju zaprepastilo me je, ali i zasmijalo, to što su svi oni – bez izuzetka – sve ono što su izvadili iz svojih novčanika tamo uredno i vratili – do posljednje sitnice. I, po duboko ukorijenjenoj navici, svako od njih se nagnuo naprijed, u jednu stranu, da bi svoju amajlijsku svaštaru vratio na mjesto. Poslije svega ovoga ne možete je zvati samo – novčanikom, jer ona, zapravo, služi za odlaganje života...

(priređeno prema tekstu iz knjige Roberta Falgama „Možda da, možda ne“, Narodna knjiga, Beograd, 1978)

1. O čemu govori ovaj tekst?

1. O demonstraciji snage i moći članova američke vlade.
2. O zapostavljenom privatnom životu članova američke vlade.
3. O teškoćama uspostavljanja komunikacije s članovima američke vlade.

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora i rješenje prenesi na list za odgovore.

1 bod

2. Navedi poruku koju je autor pročitao na licima članova američke vlade na početku seminara.

.....

1 bod

3. S kojim ciljem autor traži od članova američke vlade da izvade sve iz svojih novčanika?

1. Da bi ih opustio i naveo na spontanost.
2. Da bi saznao što nose u novčanicima.
3. Da bi se zabavio prije početka seminara.

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora i rješenje prenesi na list za odgovore.

1 bod

4. Što je dovelo do promjene atmosfere u sali?

1. olabavljanje kravata
2. pokazivanje fotografija
3. vađenje novčanika

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora.

Obrazloži odgovor.

.....

.....

1 bod

5. Čemu, prema mišljenju autora teksta, članovima američke vlade služe novčanici?

.....

1 bod

- 6.** A) Koji je glagolski oblik upotrijebljen u rečenici: *Sada izvadite njihov sadržaj i rasprostrite ga po stolu?*

.....
1 bod

- B) Glagolski oblik iz date rečenice zamijeni futurom I.

.....
1 bod

- 7.** Kada se naš seminar priveo kraju oni su sve što su izvadili iz svojih novčanika tamo uredno i vratili.

Zaokruži broj ispred riječi iza koje u navedenoj rečenici treba staviti zarez.

1. seminar
2. kraju
3. novčanika

Obrazloži odgovor.

.....
.....
1 bod

Pitanja 8, 9 i 10 odnose se na djelo I. Andrića *Prokleta avlija*.

- 8.** A) Napiši ime lika iz djela na osnovu datog opisa.

Levo oko bilo je redovno gotovo potpuno zatvoreno, ali se između sastavljenih trepavica osećao pažljiv i kao sečivo oštar pogled. A desno oko bilo je širom otvoreno, krupno. Ono je živelo samo za sebe i kretalo se kao neki reflektor...

.....
1 bod

- B) Objasni kako je taj lik dospio u Prokletu avliju.

.....
1 bod

9. Pročitaj opis kojim počinje *Prokleta avlija* i objasni simboliku bjeline snijega i zvukova u sobi.

Zima je, sneg zameo sve do kućnih vrata i svemu oduzeo stvarni oblik, a dao jednu boju i jedan vid. Pod tom belinom iščezlo je i malo groblje na kom samo najviši krstovi vrhom vire iz dubokog snega. Jedino tu se vide tragovi uske staze kroz celac sneg. (...)

Belina spoljnog sveta tu se meša sa dremljivom senkom koja vlada u ćeliji, a tišina dobro druguje sa tihim šumom njegovih mnogobrojnih časovnika koji još rade, dok su se neki, nenavijeni, već zaustavili. Tišinu remeti jedino prigušena prepirka dvojice fratara koji u susednoj praznoj ćeliji sastavljaju inventar stvari...

.....
.....

2 boda

10. A) Koji lik u djelu govori: „Ne mogu ja, dobri čovječe, ozdraviti, jer ja i nisam bolestan, nego sam ovakav, a od sebe se ne može ozdraviti“?

.....

1 bod

B) Kako se zove „dobri čovjek“?

.....

1 bod

11. Zaokruži broj ispred rečenice u kojoj je prijedlog radi pravilno upotrijebljen i rješenje prenesi na list za odgovore.

1. Godina je bila nerodna radi velikih poplava.
2. Imaće mnogo problema radi svojih grešaka.
3. Spremao se radi uspjeha na maturskom ispitu.

1 bod

12. Pravilno napiši skraćenice riječi:

Crnogorska akademija nauka i umjetnosti .....

vršilac dužnosti .....

i slično .....

na primjer .....

1 bod

13. Rečenicu *Snijeg zameo sve do kućnih vrata* transformiši u pasivnu.

.....
1 bod

14. A) Pravilno prepishi sljedeću rečenicu vodeći računa o upotrebi velikog slova.

ON MNOGO VOLI SLIKE VINSENTA VAN GOGA I NJEGOŠEVO DJELO „LUČA MIKROKOZMA”.

.....
1 bod

B) Riječ mного je:

1. prilog
2. pridjev
3. prijedlog

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora i rješenje prenesi na list za odgovore.

1 bod

15. Pročitaj rečenice pa zaokruži broj ispred frazeologizma kojim se izražava osnovni nedostatak uobičajenog vođenja bilježaka i rješenje prenesi na list za odgovore.

“Koliko često ste vidali *revnosnog studenta* koji se drži svake riječi svog nastavnika, vjerno zapisujući u svesku sve što on kaže? To je prilično čest slučaj koji ima brojne negativne posljedice. (...) On je nalik sekretarici koja je u stanju da otkuca kompletan roman, a da pri tome ne zna o čemu se radi u njemu”.

1. okretati vodu na svoju vodenicu
2. od drveta ne vidjeti šumu
3. raditi punom parom

1 bod

16. Da li u Sofoklovoj *Antigoni* postoje tri dramska jedinstva?
Zaokruži DA ili NE i obrazloži odgovor.

DA

NE

.....
2 boda

Moga brata Haruna više nema, i mogu samo da kažem: Moj Bože, ojačaj njim mrtvim snagu moju. Njim mrtvim i nesahranjenim po zakonima božjim, neviđenim i necjelovanim od svojih najbližih pred veliki put s koga povratka nema. (...)

Nisam ga spasao živog, nisam ga vidio mrtvog. Sada nemam nikoga osim sebe i tebe, Bože moj, i tuge svoje. (...)

Ostavši sam, sam na cijelom svijetu, u jakom svjetlu svijeća, u najcrnijoj tami, ne olakšavši ništa u sebi (ljudi su odnijeli samo moje riječi, a žalost mi je ostala sva, netaknuta, još crnja od iznevjerene nade da će se umanjiti), udario sam čelom u pod i znajući, avaj, da je uzaludno, u očajanju izgovorio riječi Bakara sureta. (...)

Bio sam umoran, bio sam bolesnik koji je tek ustao. Pogasio sam svijeće, oduzimajući im život jednoj po jednoj bez svečanog osjećanja s kojim sam ih palio. Uništila me tuga, i bio sam sam. Ostaću u mraku dugo, bojim se. Sam.

17. Ako je konstatacija u tabeli tačna, zaokruži DA, a ako nije tačna, zaokruži NE.

Događaji u odlomku prikazani su retrospektivno.	DA	NE
Pripovijedač u odlomku je Hasan.	DA	NE
U odlomku je zastupljena lch-forma.	DA	NE

1 bod

18. A) Lik u ovom odlomku karakterisan je:

1. etički
2. psihološki
3. sociološki

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora i rješenje prenesi na list za odgovore.

1 bod

B) Obrazloži odgovor pod A.

.....
.....

1 bod

19. Što je tema ovog odlomka?

1. Kajanje junaka što nije uspio da spasi brata Haruna od smrti.
2. Osjećanje usamljenosti i otuđenosti zbog smrti brata Haruna.
3. Traženje utjehe u vjerskoj pobožnosti zbog smrti brata Haruna.

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora i rješenje prenesi na list za odgovore.

1 bod

20. Iz odlomka prepisi jednu riječ koja ima stilsku funkciju naglašavanja osjećanja junaka.

.....

1 bod

21. Pored imena književnog lika napiši naziv književnog djela u kome se javlja i ime i prezime autora djela.

Vuk Isaković .....

Aleko .....

Leone .....

Lotika .....

2 boda

22. Pročitaj odlomak iz romana *Lovac u raži* Dž. D. Selindžera i odgovori na pitanje.

Ako vas sve to zbilja zanima, najpre biste sigurno hteli da čujete gde sam rođen, i kako sam proveo to svoje pišljivo detinjstvo, i čime su se moji matorci bavili pre nego što su me dobili, i sve te trule priče a la David Koperfild, ali nisam u fazonu da se u to upuštam, ako baš hoćete da znate.

A) Odredi tačku gledišta u odlomku.

.....

1 bod

B) Pronađi u tekstu tri dokaza koji otkrivaju tačku gledišta.

.....

.....

.....

1 bod

23. Sljedeća književna djela poredaj po vremenu nastanka od 1 do 5, počevši od najstarijeg: ***Albatros, Kanconijer, Ilijada, Lelejska gora, Kanjoš Macedonović***

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

2 boda

24. Povratak antici, jednostavnost i harmonija izraza stilske su odlike:

1. baroka
2. klasicizma
3. renesanse

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora i rješenje prenesi na list za odgovore.

1 bod

25. Zaokruži broj ispred književnoteorijskog pojma koji **NE PRIPADA** datom nizu.

1. bajka
2. elegija
3. gradacija
4. pripovijetka

Obrazloži zašto ne pripada datom nizu.

.....
.....

1 bod

26. Ime i prezime autora prepisi u odgovarajuću kolonu.

Šarl Bodler, Aleksandar Sergejevič Puškin, Laza Kostić, Onore de Balzak

ROMANTIZAM	REALIZAM	MODERNA

1 bod

MUSTAJ KADIJA

Ne plač' majko dilber-Fatimu:
Udata je, ne ukopata;
ruža s struka nije pala svog,
no u bostan prenešena svoj.
Fatimu će Suljo držati
kako oči svoje u glavi.
Fatima je strukom divota,
oči su joj dvije zvijezde,
lice joj je jutro rumeno,
pod vijencem gori Danica;
usta su joj parom srezana,
usne su joj ružom uždene,
međ' kojima katkad sijeva
sn'ježna grivna sitna bisera;
grlo joj je čista fildiša,
b'jele ruke – krila labuda;
nad cvijećem pliva zornjača,
a voze je vesla srebrna.
Blago odru na kom počine!

27. A) Pjesma Mustaj kadije je:

1. dramska epizoda u *Gorskom vijencu*
2. epska epizoda u *Gorskom vijencu*
3. lirska epizoda u *Gorskom vijencu*.

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora i rješenje prenesi na list za odgovore.

1 bod

B) Zaokruži broj ispred vrste stiha kojim je napisan ovaj odlomak i rješenje prenesi na list za odgovore.

1. osmercem
2. devetercem
3. desetercem

1 bod

28. A) Kojem književnoistorijskom razdoblju pripada djelo *Gorski vijenac*?

.....

1 bod

B) U pjesmi je upotrijebljena metafora. Objasni njenu funkciju.

.....

.....

1 bod

Pročitaj tekst pa uradi 29. zadatak.

JELENA ANDREJEVNA: *Vi ste, Ivane Petroviču, obrazovan i pametan čovek i vi biste, čini mi se, mogli shvatiti da svet ne propada od razbojnika ili od požara, nego od mržnje, neprijateljstva, od svih tih sitnih razmirica... Vaš bi zadatak bio da ne gundate, nego da mirite sve.*

29. A) Kojim je funkcionalnim stilom napisan tekst?

.....

1 bod

B) U tekstu je iskaz koji je:

1. alegoričan
2. satiričan
3. univerzalan

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora i rješenje prenesi na list za odgovore.

1 bod

C) Prepiši dio teksta kojim ćeš potvrditi odgovor pod B.

.....

1 bod

1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
11.				
12.				
13.				
14.				
15.				

1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
11.				
12.				
13.				
14.				

1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
11.				
12.				
13.				
14.				
15.				

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9